

СТРАХ

Пише
Душан Глишић

Прилагођавање потребама тржишта предуслов је опстанка на том тржишту. Тим пре ако је оно тржиште рада. Мада га у Србији, заправо, још нема, може се претпоставити да ће нам, једном, понуда и потражња управо на том тржишту одређивати будућност и квалитет живота.

Нема ратника који се, бар у осами и скривен од других, није запитао које су му границе храбрости и где почиње страх. Нема, заправо, човека који се то, у неком тренутку, није запитао. Иако мислимо да знамо шта је страх и чега се све бојимо, или бисмо могли да се плашимо, док нам се то не деси, док нас не „погоди“, верујемо да се можемо уплашити само у теорији, „у начелу“, али да смо, ипак, храбрији од других. Не мисли се овде на разноврсне и многобројне фобије, болести од којих патимо, плашећи се свега и свачега, већ на реалне страхове, оне од којих нам живот зависи. А постоје ли, заправо, такви страхови?

Има ли разлога за мишљење да се грађани Србије плаше више од других Европљана? Да су више од њих уплашени за своју будућност, за егзистенцију и (мирољубиву) коегзистенцију? Да су, после свих проживљених и преживљених искустава током три последње деценије, заиста с правом и реалном аргументацијом, забринутији због могућег губитка посла, неизлечиве болести, банкрота, сиромаштва, рата, губитка вољене особе... То су страхови с којима се грађанин Србије суочава у другој деценији 21. века, баш као што се суочавао и у 20. веку. Различити анксиозни поремећаји, проузроковани страхом или осећањем страха, довели су до енормне потрошње „оних“ лекова, од којих нас боли уво за све, или нам се нешто више спава. Једноставно, с тим лековима се лакше дише. Лакше се подноси свакидашњица.

Више од 20 одсто грађана Србије пати од неког облика анксиозности. Реална опасност од губитка посла надвија се над све већи број запослених у јавном сектору, тако да се, с много разлога, очекује скоро повећање потрошње лекова за опуштање. Податак да је готово сваки други млади (а то значи и образован) човек у Србији неза-

послен, никако не охрабрује. Као ни то да је из Србије у иностранство, трбухом за крухом, за петнаест година отишло више од 300.000 младих.

Они који су остали сусрећу се све више с нападима панике, неправилним радом срца, вртоглавицом, знојењем и мучним. Суочавају се са свим показатељима анксиозних поремећаја. Све више се плаше и улазе у тајанствени свет анксиозности.

Чега се плаше војна лица? По дефиницији лишени опасности од губитка посла, у Србији данас тако раширене, могло би се рећи да разлога за анксиозност и немају. Ипак, знамо сви да то није тако. По природи стресан, посао официра и подофицира подразумева неке не баш једноставно оствариве захтеве, првенствено у домену субординације и једностарешинства, али и сталног усавшавања и образовања. Захтев за непрекидним учењем у војсци није фраза, већ потреба посла, услов опстанка. А учење у „старим данима“ никад није било једноставно. Још ако подразумева одвојеност од породице...

Прилагођавање потребама тржишта је предуслов опстанка на том тржишту. Тим пре ако је оно тржиште рада. Мада га у Србији, заправо, још нема, може се претпоставити да ће нам, једном, понуда и потражња управо на том тржишту одређивати будућност и квалитет живота. И биће нам добро ако будемо имали шта да понудимо, односно ако за нашом понудом буде постојала задовољавајућа потражња. Ако наш рад не буде потребан ником, ако не будемо тражени, тешко ће нам помоћи шарене пилуле. ■